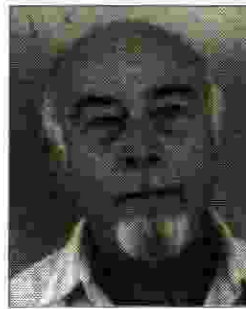

וייס גבריאל (גבי)

נולד ב-10.11.1925 בטימישוארה, רומניה

עלה לארץ ב-1941

התגייס לפל"ם ב-1945

ה ע ס נ ה ר י ס ' 0

ולאחר מכן בקיבוץ "מעגן" - קיבל JOB של עגלון בקיבוץ וקנאתי בו על יכולתו לעמוד בעגלה דוהרת עם השוט ביד בעת העבודה.

במחלקה זו - שהייתה ממוקמת בתוך הפרדס - נמתחו כמה אוהלים בהם ישנו וארגזי תפוזים שימשו כארונות. היו גם דמויות המוכרות כיום לקהל הרחב והם: דן בן אמוץ - שנהג לצבוט מתחת לשולחן את החברות במטבח בעת אכילה משותפת לאחר העבודה, שייקה אופיר שבידר את כולנו ע"י תעלוליו ואחרים.

השלב הבא באימונים התבצע בקיבוץ "שדות ים" בקיסריה. הקורס נוהל ע"י אברהם זכאי - מפקד הפל"ם דאו (קורס מס' 5) וארך מספר חודשים. רוב האימונים המעשיים התבצעו בסירות (חתירה ועבודה עם מפרשים) ולימודי שייט תיאורתיים, עבודה בחבלים וכו'. מדי פעם גויסנו לפעולות הורדת מעפילים בחופי הארץ ולפעולות יבשתיות שונות. המגורים היו באוהלים ובעת חזרה מחופשות - מצאנו מדי פעם את האוהלים שקועים מתחת לחול.

בסיום הקורס נשלחתי לקורס מ"כ שהתקיים סביב ג'וערה: שלישי המשתתפים גרנו בקיבוץ משמר העמק, שלישי בעין השופט ושלישי ברמת השופט.

מפקד הקורס מולא כהן - התגבר על המרחקים בין שלושת המרכזים ע"י רכיבה על סוס. הצלחתי בקורס זה לא הייתה רבה - כנראה שלא נולדתי להיות "FIGHTER".

הפלגה ראשונה ונסיעה לחו"ל

לקראת סוף שנת 1946 - החזיר בית המשפט הפלשתינאי את ספינת המעפילים "אנציו סירני" לבעליה החוקיים (הייתה רשומה באיטליה על שמו של איש מסוים ושייכת למוסד לעליה ב'). 14 אנשי פל"ם נשלחו לעבוד על הספינה (במקור שמה היא RONDINE) כשהיא עוגנת באמצע נמל חיפה ואנו - אנשי צוותה - הפכנו לשליחי הפל"ם בנמל חיפה. בין היתר הוטל עלינו להוריד מספינות המעפילים, שנתפשו ע"י הבריטים והובאו לחיפה, את המלווים שהסתתרו, את הנשק ואת מכשיר האלחוט. עבודתנו ה"רגילה" הייתה הכנת הספינה להפלגה. פיני אשוח ואני היינו המכונאים וכל היתר עסקו בעבודות סיפון

טימישוארה העיר הייתה מעורבת בה שלוש אוכלוסיות: רומנים, הונגרים וגרמנים - כל אחת שלישי ו-10% מהאוכלוסייה היו יהודים. בחודש מרץ 1941 עלינו ארצה ובספטמבר התחלתי ללמוד בבית הספר הימי שליד הטכניון בחיפה בגיל 16. המקצוע בו בחרתי הייתה מכונאות ימית והיו בנוסף שייטים, אלחוטאים ובוני סירות.

הגיוס לפל"ם

מספר חודשים לפני גמר הלימודים - הגיעו מספר חברים מהפל"ם, וביניהם אברהם זכאי, ושכנע אותנו שמקומנו הטבעי הוא בפל"ם. באותה כיתה היינו 17 בוגרים: שייטים, אלחוטאים ומכונאים. התגייסתי והייתי היחיד מ"מכונאים" שעשה זאת. הסתבר בדריעבד שמהבחינה המקצועית הייתה זו טעות אך אינני מתחרט על החלטתי: הייתה תקופה מלאת אתגרים ומעניינת והעיקר: הרגשת שהנך ממלא תפקיד בהקמת מדינתך.

אימונים ופעילות בארץ

המקום אליו הגיעו רוב מגויסי כתתנו הייתה "נווה-ים" - קיבוץ ליד עתלית והעבודות בהן עבדנו הייתה העמסת שקי מלח על קרונות רכבת. לי היה מזל כשנבחרתי - בעת חלוקת העבודה בחצר המפעל - להיות עוזר למהנדס מכונות בעת שיפוץ מנוע הקטר. זאת הייתה בעצם העבודה המקצועית היחידה שביצעתי בעת שלוש וחצי שנות השרות.

בפעולת הורדת העולים הראשונה בה השתתפתי (בקבוצת המים - הספינה "דלין" עם 35 מעפילים) הייתה אחת מהחוויות המרשימות בחיי. הספינה הגיעה לקיסריה ואת השירה של ברצ'יק בסיום המבצע לא אשכח לעולם. בשלב מסוים הועברתי למחלקה שהוקמה בקיבוץ "מעברות" בעמק חפר ובמשך כשנה עבדנו בקיבוץ עבודות מטבח, זבל, פרדס וכו' והתאמנו בסביבה. אימונים עם נשק עשינו בבור תת-קרקעי בקיבוץ. מפקד המחלקה - אותו הערצתי - היה פוזח ויודע לי שנפל באחד הקרבות. אני הייתי "עירוני" בין רוב החברה שהיו קיבוצניקים - אך הרגשתי טוב ביניהם. אחד מהם - חיים סנש - שמקורו בהונגריה

המצב בארץ (קרבות וכו...) אין להחזיר ארצה ישראלים אלא כמלווים בלבד וכך נשארתי באיטליה עוד מספר חודשים. אגב: הספינה "אף על פי כן" משמשת כיום כמוזיאון העפלה ליד המוזיאון הימי בחיפה.

הנסיעה הביתה

כחודש לפני עזיבתם של הנציב העליון הבריטי את חיפה - נשלחתי לונציה בכדי לקחת ארצה פולשת ומכלית קטנה (200 טון) שנרכשו ע"י זאב הים בפקודתו של בן גוריון.

סיפור ההפלגה הזה הינו קפקאי ואספר אותו בקצרה:

הפלגנו מהרצף בונציה אך האלחוטאי שכח את הקריסטלים של המכשיר שבלעריהם לא ניתן להתקשר. הקריסטלים שנשארו עטופים במטפחתו של אלחוטאי אחר הובאו בבהלה לאנייה שבינתיים התרחקה מהחוף. אנשינו הכריחו בעלי ספינת מנוע להפליג בעקבות האנייה באיום של אקדח אך לא הצליחו להשיגה. באותו לילה נרצח בעל סירת המנוע (ללא קשר לסיפורנו) אך עקב חקירת המשטרה - נעצר מר זאב הים והכונס לבית סוהר.

בחזרנו לרצף ועקב התקשרות למלון - הובאו הקריסטלים ומיד הפלגנו שנית. עקב ים קשה - אבדנו את המכלית שהייתה קשורה מאחורינו ונכנסנו לנמל אנקונה, לפי הוראה מרומא. בקריאה בעיתון נודע לי שעצרו את זאב הים ולכן - לאחר קבלת אישור - הפלגנו בכון הארץ והסיפור הקפקאי נמשך גם בארץ:

לאחר מפגש עם סמק, קצין המבצעים של חיל הים, במשרד ברח' עצמאות - הוא הבהיר לי שחיל הים אינו מוכן לקבל את הפולשת והפנה אותי למשרדי המוסד לעלייה בבניין הסמוך ולאחר שנה וחצי בחו"ל - נסעתי הביתה להורי בתל אביב.

פעילות ברכש (הבאת נשק ארצה)

לאחר חופשה קצרה - הפלגנו מספר מלווים וגדעונים (אלחוטאים) לחו"ל על האנייה "אוויזיה". כל אניות הרכש היו ברגל איטלקי וגם רב החובל וצוותו היו איטלקים. ידעתי שכל משלוח נשק כזה מאפשר לצבא שלנו שזה עתה הוקם - ליזום פעולות ולהרוץ את הערכים שקו לזרוק אותנו לים.

עשיתי שלוש הפלגות רכש בשתי אניות: האנייה "מאסטרלה" ("הזקן") והאנייה "רסורקציו" (רקס). טעינת ה"סחורה" הייתה ביוגוסלביה (שיבניק) ובסיציליה. לאחר סיום טעינת הארגזים שכללו פריטים רבים - הוטען מטען של בצל בכדי להטעות את משקיפי האום: בפירוק זמן שונים הייתה הפוגה בקרבות וחל איסור על יבוא נשק ארצה. כמובן שהצד הערבי השיג נשק באמצעות ארצות ערב האחרות שכאו לעזרתו אבל הצד הישראלי היה יכול לסמוך רק עצמו: רובו של הנשק הובל בים והיתר באוויר - ישירות מציכוסלובקיה. עובדה אחת אני זוכר: 48 שעות

ואחזקה. ומישהו הסיילור היה ממונה עלינו ויתר הימאים היו כושי (אליהו שחר), בני קרביץ, ראובן אשכנזי (הטורקי) ואת היתר שכחתי. רב החובל (שהפליג איתנו לחו"ל) הושאל מהנמל ושמו היה קפטן שיינמן. לאחר מספר שנים הפלגנו יחדיו על אניית צי הסוחר הישראלי - הוא בתפקיד רב חובל ואנוכי כקצין מכונות ראשי.

לאחר מספר חודשי שיפוצים - הפליגה ה"רונדינה" תחת דגל איטלקי ללא מטען לנמל אלכסנדריה, שם העמסנו חביות ריקות ולאחר שהות של מספר ימים הפלגנו לנמל גנואה שבאיטליה. הצוות פוטר וחלק מאתנו נשלח למג'נטה - מרכז המוסד לעליה ב' במילנו, בו התרכזו גם פעילות הרכש.

החבר הראשון שפגשתי כאן היה חברי הטוב גד ליפשיץ, אתו למדתי בבית הספר הימי. הוא כבר פעל כאלחוטאי במקום - זה מספר חודשים. כמובן - שאת הדרכון הפלשתינאי לקחו מאתנו עוד בגינואה והם שימשו להבאתם ארצה של מעפילים. הגורל הפגיש אותי לאחר מספר שנים עם האיש שהגיע ארצה עם דרכוני והמפגש המקרי התקיים באוטובוס בת"א.

פעילות באיטליה

במשך שהותי באיטליה - כמובן עם ניירות צהובים של פליט פולני - עברתי לכל אורכה ורוחבה ובמשך שהותי מילאתי את התפקידים שהוטלו עלי: אפסנאי של עליה ב' (במילנו), ליווי רכב של ה-AJDC מרומא לברי כאיש קשר עם הכולשת במקום, בעת פיצוץ האנייה LINO עם נשק לערבים. נשק זה הגיע אלינו לאחר פעולות מסובכות בהן לא הייתי מעורב.

בשלב מסוים נשלחתי ל"גבעה" שבפרומיה כאחראי במקום: כאן הייתה קבוצה של מעפילים שחכתה לעליה ושימשה בינתיים כ"קבוצת עבודה" להעמסת מעפילים אחרים לאניות המוסד לעליה ב' מהנמל "גאטה" הסמוכה. במקום היה מחסן שכלל אוכל וציוד לספינות והאיטלקים - שידעו על הפעילות שלנו "סגרו עיניים". ברור שגם השוחד שיחק תפקיד אבל האווירה הייתה של עזרה ועדה סירני - אשתו של הצנחן אנציו סירני שנרצח ע"י הנאצים - תרמה רבות להחלקת היהודים עם השלטונות. כא גם קיבלתי (בטלפון "זקי" ברומא) את היריעה על הקמתה של המדינה.

לאחר שהות של יותר משנה באיטליה - התחלתי ללחוץ על זקי ולאחר מכן על עדה סירני שהגיע הזמן לשלוח אותי ארצה כמכונאי ואומנם קיבלתי אישור לכך מעדה (שקיבלה פיקוד אחרי זקי וזקימוביץ). לאחר מספר שבועות עליתי לאנייה "אף על פי כן" יחד עם הכנתה להפלגה ליד גאטה ומיד ירדתי לחדר המכונות לעזור למכונאי האיטלקי בתיקונים. לאחר חצי שעה הודיעוני לחזור לגבעה ולהתקשר לרומא. הודעתה של עדה היה חד משמעית: עקב

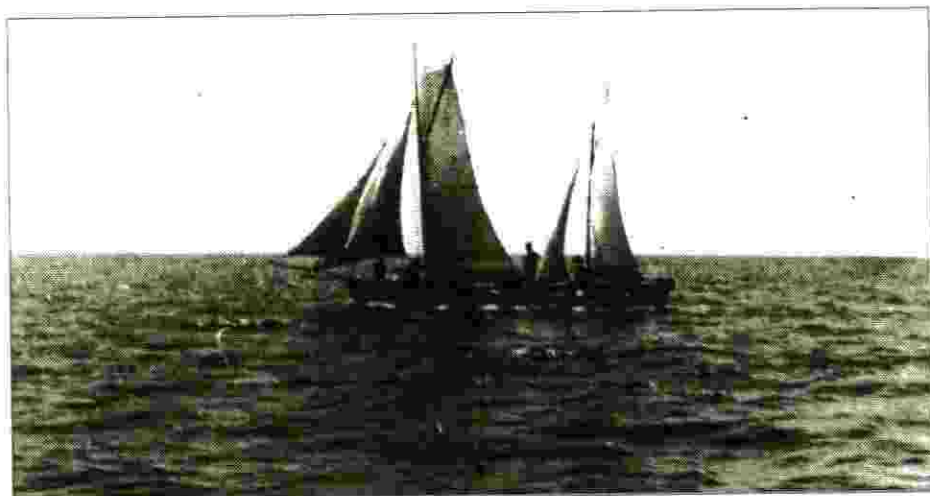
בעת סיום הפלגתי השניה - לקראת פברואר 1949 - התבקשתי להמשיך אך סירבתי: החלטתי שהגיע הזמן להשתלב באניית צי סוחר כקצין מכונות ולכן הועברתי למחלקת הצוות ב"שוהם" (צים) והצטרפתי לאניית הנוסעים "נגבה" כצוער מכונה.

עבודה בצי הסוחר

לאחר חצי שנה הועברתי לאנייה "דרומית" קצין מכונות חמישי ובמשך 12 שנות עבודתי באניות צי הסוחר הישראלי - הפלגתי בימים כקצין מכונות ובסוף כקצין מכונות ראשי (CHIEF ENGINEER). משנת 1963 ועד 1966 נשלחתי ללונדון ללימודים אקדמאים ובחזורי עסקתי בהכשרתם של ימאים במכון להכשרה ימית בעכו. משנת 1973 ועד יציאתי לגמלאות בשנת 1991 - מילאתי את התפקיד של מנהל המכון ולבסוף מנכ"ל הרשות להכשרה ימית.

לאחר פירוקו של המטען היקר - מה"מאטרלה" - החלה ההתקפה המכרעת לשחרור הנגב. מפגש מעניין היה לי עם קצין הקשר שפעל לתאום בין המפקחים הבינלאומיים לבין שלטונות נמל חיפה: היה זה המורה שלי מבית הספר הימי - זאב הים - שרכש את הפולשת שהבאנו מוונציה. בתפקירו זה המתאם, הוא הצטיין ומילא תפקיד חשוב בהסתרת הפעילות האינטנסיבית בנמל שהייתה כרוכה בהורדת הציוד, הטענתו ברכבת והצאתו המנמל.

לסיום: סיום הפעילות במסגרת המוסד היו שתי הפלגות עם עולים כמפקד האנייה האיטלקית "מודיקה": הפלגה ראשונה לנמל בורגס שבבולגריה משם הבאנו כ 2300 עולים והפלגה אחת ממרסייל עם כ 1700 עולים. היינו 7 מלווים, שני רופאים וכמובן אלחוטאית. שליחנו לארגון העלייה בבולגריה היה ירושלמי - אותו פגשתי לאחר שנים רבות בתנאים אחרים.

מפליגים במערך מפרשים מלא